

Stark tro på framtiden i skogs- och träbranschen

Intervjuer med företag i gränsregionen
före och efter coronapandemins utbrott

Ett varmt tack till alla bolag som stärker vår region inom träförädling

Trä som råvara är alltmer eftertraktat och utvecklingspotentialen är stor. Tack vare alla som driver och vidareutvecklar bolag inom skogs- och träbranschen här, mitt i kraftfältet mellan Göteborg och Oslo, finns mycket goda möjligheter för fortsatt hållbar tillväxt. Genom ökad kunskap om bolagens behov vill vi kunna bidra till att stärka förutsättningarna för utveckling ytterligare. Därför har vi intervjuat företrädare för ett tiotal bolag, som vi riktar ett särskilt varmt tack till.

I vår svensk-norska gränsregion finns god tillgång på skogsråvara, ett mycket starkt kunnande inom industriell utveckling och produktion, liksom en växande marknad för träbaserade produkter, byggnader och tjänster. Här finns också något vi är mycket stolta över – flera framstående och lovande företag inom träförädling.

För oss som arbetar med näringslivsutveckling är det givetvis viktigt att ha god kontakt med de befintliga bolagen. Vi besöker företagen och de deltar ofta vid seminarier, mässor och andra aktiviteter. Vid årsskiftet 2019–2020 samt i juni 2020, det vill säga både före och efter coronapandemins utbrott, lät vi intervjua företrädare för ett tiotal skogs- och träbolag på den svenska sidan gränsen för att få ytterligare kunskaper om deras största utmaningar och affärsmöjligheter samt deras utbildnings- och kompetensbehov på kort och lång sikt.

Det var naturligtvis också intressant för oss att få deras svar på frågor om vilka fördelar de ser med att etablera och utveckla bolag just här i gränsregionen och om de saknar någon typ av bolag, som skulle kunna komplettera deras värdekedjor genom en etablering.

Undersökningssvaren ger oss mycket värdefull information för fortsatta kontakter och insatser. I denna rapport har intervju svaren ställts samman på ett övergripande sätt, så att inte enskilda bolags svar avslöjas.

*Tack också till **Irène Malmberg** som med sin kännedom om skogs- och träbranschen och goda förmåga att skapa bra relationer verkligen var helt rätt person att genomföra intervjuerna.*

Du som läser denna rapport och har förslag eller frågor är alltid välkommen att höra av dig!

Fyrbodal i augusti 2020

*Ann Palmnäs
Verksamhetsledare
Position Väst företagsetableringskontor
Fyrbodals kommunalförbund
ann.palmnas@positionvast.se
www.positionvast.se*

*Karin Stenlund
Affärs- och miljöstrateg
Affärsdriven Miljöutveckling
Fyrbodals kommunalförbund
karin.stenlund@fyrbodal.se
www.positionvast.se*

Om bolagen i denna intervjuundersökning

I den svensk-norska gränsregionen Fyrbodal i Västsverige och Viken i södra Norge finns företag i skogs- och träbranschen med ett brett utbud av produkter och tjänster. Ett urval av dem har intervjuats. Vad är deras huvudsakliga verksamheter?

Bland de intervjuade finns ”världens snabbaste sågverk”, som sågar korta byggreglar av klentimmer och hyvlar konstruktionsvirke. Ett annat sågverk, tillika hyvleri, producerar bland annat panel till innerväggar, utvändigt beklädnad, tak och golv av lövtimmer samt trallvirke.

Ett av de intervjuade byggbolagen jobbar mycket med totalentreprenad, gärna inom segmentet korslimmat trä (KL-trä). Ett annat byggföretag arbetar enbart med partnering och har oftast totalentreprenad. Bland de intervjuade finns även företag som har prefab tillverkning av byggelement, liksom industriell produktion av moduler i KL-trä.

Ett pappersbruk producerar obestruket finpapper till den grafiska marknaden, medan ett pappers- och massabruk tillverkar specialpapper till industriapplikationer och möbler.

I rapporten finns dessutom ett företag som ägnar sig åt att tillverka något så ovanligt som möbler av KL-trä. Vanligen används materialet till byggnader. En mekanisk verkstad tillverkar och installerar produktionslinor till hustillverkare och ett konsultföretag erbjuder tjänster inom industriellt träbyggande.

Vilka utmaningar och möjligheter ser de här företagen? Vad behöver de för att utvecklas och hitta nya affärer? Vad innebär digitaliseringen för dem? Cirkulära lösningar? Vilken typ av stöttning skulle kunna underlätta deras utveckling?

Det berättar vi mer om på följande sidor.

Stora utmaningar kan ge nya möjligheter

De intervjuade pekar på stora möjligheter, men även utmaningar som väntar skogs- och träbranschen de närmaste åren. Branschen är konjunkturkänslig och det kan vara svårt att hitta personal med rätt kompetens. Samtidigt ser man att utmaningarna kan ge upphov till nya idéer och affärsmöjligheter, inte minst kopplat till digitaliseringen. Klimatfrågan och dagens miljökrav är just sådana utmaningar som kan locka fram hållbara, smarta innovationer.

Människor börjar tänka alltmer klimatsmart och efterfråga trä, säger en av de intervjuade och betonar att det därför är viktigt att övertyga beställare om att välja trä i byggnationer och att ställa om från traditionellt byggande i betong till hållbart, cirkulärt byggande i trä.

Men, påpekar en intervjuad företagare, träbjälklag är för tjocka och komplicerade. De måste utvecklas och bli bättre – och det gäller även med tanke på akustik och ljud. Och om det industriella byggandet i trä ska kunna effektiviseras, behöver byggprojekt designas för att kunna användas inte bara en gång utan flera.

Samtidigt pågår en teknisk utveckling. En annan företagare ser energi- och byggsystem runt KL-trä som en betydande affärsmöjlighet. Med industriell byggnation i trä blir husen både kostnadseffektiva och miljövänliga. Genom att använda en livscykelanalys kan man visa på positiva effekter inom exempelvis drift och underhåll på längre sikt, anser företagaren.

Flera ser också stora möjligheter i prefabtilverkning av byggelement till kunder utanför regionen. Den lokala marknaden är beroende av kommunerna, men underhållsfria träpaneler kommer att efterfrågas alltmer från marknader längre bort. Det träslag som är mest efterfrågat av kinesiska kunder och ett av de största möbelföretagen är björk, menar en av de intervjuade.

En annan affärsmöjlighet för hela skogsbranschen syns nu tack vare att allt fler vill minska användningen av plast.

Några exempel på nya pappersalternativ som nämns är sugrör, kläder och förpackningsmaterial till matförpackningar. Ett argument som lyfts fram i intervjuundersökningen är att i och med att handeln via internet ökar kommer även efterfrågan på pappersemballage att stiga.

I och med att handeln via internet ökar kommer även efterfrågan på pappersemballage att stiga.

En utmaning är digitalisering. Några av de intervjuade anser att byggbranschen saknar helhetstänk, att systemen är olika och det är svårt att veta vad man ska välja. Det gamla arbets sättet behöver förändras, till exempel behöver digitala processer ersätta den gamla tekniken i förprojektering av industriell träbyggnation. En annan intervjuad konstaterar att det är viktigt med en digital kedja genom hela produktionsprocessen.

Digitalisering kostar pengar och det är viktigt att förstå vilken affärsnytta den ger, är en uppfattning i undersökningen. Samtidigt är digitaliseringen självklar och utgör möjligheter. Den effektiviserar, ökar konkurrenskraften, gör kvaliteten säkrare och minskar restprodukterna. Digitaliseringen kan också optimera transporter – nog så viktigt med tanke på att logistik och transporter är kostsamma.

Tunga investeringar kan ge nya affärsmöjligheter

I grannregionerna sker tunga investeringar i bland annat fabriker för KL-trä. Det ger även företag i Fyrbodalen nya affärsmöjligheter, framkommer av intervjuerna. Flera företag ser möjligheter att bli eller är redan en partner inom stomresning. En annan idé är prefabricering av färdiga väggar av KL-trä. Producenter av KL-trä kan också ha intresse av björk istället för gran.

Ett förslag för att höja attraktionskraften ytterligare för nya etableringar är att utveckla ännu mer hållbara logistiklösningar och – mer specifikt – miljövänlig transport till och från ett företags fabrik via vatten eller eldrivna/fossilfria fordon. Andra förslag återfinns inom utvecklingen av maskiner och inom samverkan mellan människa och maskin i nya produktionslinor.

Det går även att utveckla KL-trä för andra behov av lösningar och byggtyper än stål har varit. En möjlighet är

att prefabricera småprojekt utifrån andra behov än vad de stora fabriker kan erbjuda. Ett sådant exempel är glashus, men även andra byggnader.

Många av de fabriker som finns är inte automatiserade och här finns en möjlighet för företag att bidra med kunskap och teknik. Vidare behövs fler teknik konsulter inom träbyggande för bland annat konstruktion.

Cirkulära lösningar ger minimalt med ”spill”

Det finns ett stort intresse för cirkulära lösningar, där man använder hela råvaran och drar affärsmässig nytta av restströmmar. Redan nu jobbar den svenska träbranschen för att det ska bli så lite ”spill” som möjligt och restprodukterna används, men till relativt lågvärdiga produkter som värme, el och annan energi. Men går det att öka förädlingsvärdet ännu mer? Om man kan tillverka exempelvis möbler så höjs förädlingsvärdet mångfalt, påpekas i undersökningen.

Rester från sågverk används som bränsle eller säljs vidare till andra företag, till exempel energiproducenter eller pappersbruk. Bark omvandlas till trädgårdsbark eller säljs till kraftvärmeverk och fjärrvärme säljs till kommunen. Det mesta av pappersspillet går att koka till massa. Parallellt pågår mycket forskning för att hitta gröna alternativ till de oljebaserade kemikalier som används i papperstillverkning.

Ett företag ser en affärsidé i att tillverka möbler av restprodukter från KL-träelement. Rent träspill från tillverkning av prefab blir till flis och av flis går det att tillverka pellets.

En tänkbar idé är att tillverka träpallar av sekundärkvaliteten av asp. En annan idé är att använda väggar av KL-trä för att tillverka möbler, såsom soffor av utskurna delar.

KORTA FAKTA:

Vid Steneby i Dals Långed bedrivs yrkeshögskoleutbildningar, liksom högskoleförberedande och högskoleutbildningar. Utbildningarna är till stor del formade kring de fullt utrustade verkstäderna, som är Stenebys hjärta och som ger studenterna mycket bra förutsättningar att arbeta i trä men även i metall och textil. www.steneby.se

I anslutning till Steneby utvecklas nu en testbäddsverksamhet där kompetenser inom design, automation och digitalisering tillförs träförädlade företag. www.tillverkaitra.se

Designkunskap på hög nivå

Design och inredningsarkitektur kan vara till nytta för skogs- och träföretagen och ge dem ett mervärde. Kunskapen finns på nära håll. I Dals Långed, som ligger i Bengtsfors kommun, finns en internationellt välrenommerad utbildningsplats för materialbaserad konst och design; här ligger Högskolan för Design och Konsthantverk (HDK), Valand-Steneby och Stiftelsen Steneby som har utbildningar på olika nivåer och fokus på bland annat trä som material.

Det finns flera tänkbara möjligheter, anser de intervjuade företagen. Ett förslag är att Stenebyskolan skulle kunna ha en roll i utvecklingen av nya träbyggsystem och produktion av prototyper med fokus på användbarhet i design. Ett annat är samverkan inom gestaltning tidigare i processen än som vanligen sker.

Ett företag överväger att på sikt rekrytera en textilkunnig person. Ett annat företag har vissa uppdrag i vilka man utformar en inredning. Då följer företaget de krav på inredningen som beställaren har. Om det är en vårdcentral

ska den passa patienterna, är det en skola ska den vara redo att tas i bruk av elever. Ibland ingår även konstutsmyckning. Här konstateras att beställarna ofta har krav på utformningen.

Ett av de intervjuade företagen vill producera snygga, trevliga hus som folk trivs i – gärna med möbler som passar in i huset. Företaget efterlyser därför kontakt med designer och inredare och ser Steneby som en mycket intressant aktör.

Starka argument för lokal förädling av trä just här

De intervjuade pekar på att Fyrbodal är en skogsregion mitt i centrum av råvaran och med ett stort industriellt kunnande, vilket blir allt viktigare när exempelvis trähusbyggnation industrialiseras och automatiseras. Att vi dessutom ligger nära både marknaderna Oslo och Göteborg och de helt nya fabrikerna för korslimmat trä, ses också som styrkor. Varför skicka iväg råvaran när det finns förädlingsmöjligheter? Den retoriska frågan framkommer av intervjuerna.

Flera lyfter även fram att det är lätt att hitta partner för samverkan inom träförädling och att ännu fler innovationer och synergieffekter kan bli till här. Företagen menar också att det är mer fokus på miljö och det hållbara materialet trä än tidigare.

Det finns många starka argument för att företag ska välja att etablera eller vidareutveckla verksamhet relaterad till trä här i gränsregionen. Trä ses som framtidens material och man mår bra av trä. Samtidigt ligger Fyrbodal väl placerat rent geografiskt, har goda logistiska förutsättningar och ett kundunderlag med 5,5 miljoner människor som kan få en leverans på 2,5 timmar.

I Fyrbodal finns en lojal och kunnig arbetskraft samt god tillgång till industrikompetens. Det framkommer av intervjuerna att det är lätt att bygga relationer och att kompletterande aktörer finns nära Fyrbodal. Dessutom är fastighetspriserna förhållandevis låga, de norska kommunerna penningstarka och E6 – med dess många transporter till Norge – ligger nära, påpekar en företagare.

I Centraleuropa gör granbarkborren att antalet granar minskar snabbt på höjder lägre än 600 meter över havet. Därför ökar efterfrågan där på råvara från andra håll, liksom marknaden för färdiga produkter, lyfter en av de intervjuade fram och säger att hittills har vi i Sverige lyckats bättre med att skydda vår råvara från granbarkborren.

En uppfattning bland de intervjuade är att man bör hitta en egen nisch för att starta något nytt. Många av husfabrikanterna har idag högre kapacitet än de använder.

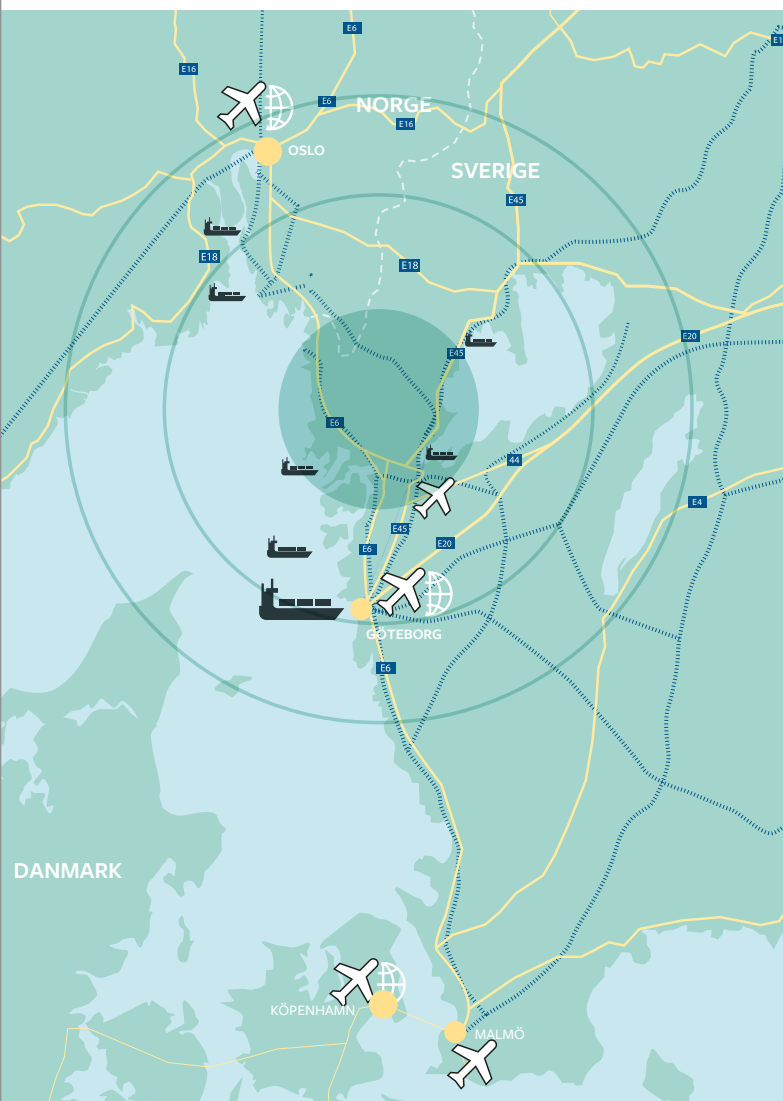
Sammanfattningsvis kan man säga att de intervjuade pekar på ”läget, läget, läget” som den viktigaste fördelen med att etablera och expandera just här.

KORTA FAKTA:
Alla kommuner i Fyrbodalsområdet samverkar sedan många år för att underlätta företagsetableringar. Det gemensamma företagsetableringskontoret Position Väst är regional partner till Business Sweden som stöttar upp vid utländska direktinvesteringar i området.
www.positionvast.se

”
I Fyrbodals finns en lojal och kunnig arbetskraft samt god tillgång till industri-kompetens.

KORTA FAKTA:
I Fyrbodals kommunalförbund ingår följande kommuner:

Bengtstors	Sotenäs
Dals-Ed	Strömstad
Färgelanda	Tanum
Lysekil	Trollhättan
Mellerud	Uddevalla
Munkedal	Vänersborg
Orust	Åmål

”

*Trä är billigare
än stål och betong.
Framtiden och jobben
finns här.*

Vilka nya företag kan stärka värdekedjorna?

Vad behöver de befintliga företagen för att utvecklas och hitta fler affärer?
Saknas någon i värdekedjan från skog till färdig byggnad/produkt i denna region?
Eller från beställare till slutbesiktning? Och saknas det någon typ av företag som skulle kunna medverka till att utveckla de intervjuade företagen och värdekedjorna här?

Svaren spänner över ett brett område. Producenter av KL-trä från Centraleuropa skulle verkligen välkomnas. Det skulle kunna vara större koncerner som idag har prefabproduktion i Tyskland och Österrike men även i Norge. Man skulle gärna även se nya typer av verksamheter inom digitalisering och träförädling samt företag som kan bygga med alla material.

Det skulle också vara intressant om en tillverkare av HDF-skivor (High Density Fibreboard) etablerade sig här, tipsar en av de intervjuade.

En företagare saknar en mekanisk verkstad som är större än ett enmansföretag, en annan ett hyvleri. Ytterligare en tycker att paketleveranser sker för sällan och ser behov av ett lokalt företag som kan vidaretransportera inom kommunen eller i närområdet i Dalsland.

Andra önskemål är laserskanning och tjänster inom uppmätning och inmätning. Mycket inom träförädling skulle kunna göras här, till exempel av en möbelindustri. 3d-printing skulle kunna utveckla verksamheten.

Man måste se hela närområdet och inte bara den egna kommunen, påpekar en företagare. Det behövs en bra koppling till Värmland och då har vi ett centralt läge, till exempel mellan utbildningar i Sunne och på Chalmers i Göteborg. Samma person menar att det är viktigt är att företagen själva skapar tillväxtresan och har en gemensam strategi i Dalsland och hela Fyrbodalen.

Trä är redan billigare än stål och betong, konstaterar en företagare, och anser att utvecklingen, framtiden och jobben finns i de gröna näringarna.

Ett förslag är att bilda utvecklingsgrupper som inte enbart kan energi respektive bygg. Det gäller att anpassa lösningar till brukaren, matcha de boende och de som har verksamhet. Det är också viktigt att involvera akademien och alla i värdekedjan, från start till mål. Tillverkningsindustrin skulle utvecklas ur testprojekt med bland annat energilösningar och prototyputveckling. Men då krävs både tunga investerare och fastighetsutvecklare.

Ett annat förslag är att mixa boendekvalitet med besöksnäring: ”Lyft arkitekturbyggnader som ett besöksmål! Låt vissa byggnader bli ett symbolvärde och en attraktionskraft! Vi kan inte välja det absolut billigaste i alla projekt. Värdesätt konstnärliga kompetenser!”

Det behövs fler totalentreprenörer och fler som utför stomentreprenader med KL-trä. Det framkommer också under intervjuerna att det finns plats för fler konsulter inom konstruktionsberäkningar och fler konsulter inom fukt, brand och ljud med erfarenhet av KL-trä. En annan viktig uppgift är att skapa ”match making” mellan företag som har nytta av varandra i regionen.

Gränsregionen har plats för företag som använder materialen där de bäst behövs och nyttjar det optimala materialet vid varje del. Jämfört med Värmland och Småland är det få som producerar prefab av träbyggelement. Sådana fabriker ger spinoff-effekter i alla typer av verksamheter, påpekar man.

Stora kompetensbehov – men inte lätt hitta rätt person

Vilken typ av kompetens är företagen i behov av på kort och lite längre sikt? Vilka utmaningar har man med sina rekryteringsprocesser? Det är tydligt att det finns goda möjligheter att få anställning inom denna framtidsbransch, men också att flera bolag tycker det är en utmaning att få tag i rätt kompetens och person.

Vid intervju tillfället hade företagen behov att rekrytera maskinoperatörer, arbetsledare, automationstekniker, projektsamordnare, platschef och projektingenjörer. Det fanns även behov av en HR-chef, liksom av en hälso- och säkerhetschef.

Det är förhållandevis svårt att rekrytera underhållsmekaniker, elektriker och maskinförare. För att bli en skicklig maskinförare krävs många års erfarenhet och konkurrens finns från bland annat oljeindustrin. Samtidigt är det viktigare med en lång upplärning inom företaget snarare än en utbildning. Det gäller att kunna se samt förstå vad och hur man ska göra. Några av företagen saknar de allsidiga och ansvarsfulla ”bondpojkar” som fanns förr.

Duktiga CNC-svetsare behövs också. Här krävs inte enbart utbildning utan även att man har känsla för uppgiften, är klurig och löser problem. Dessutom kan det vara en utmaning att rekrytera servicepersonal som åker ut till

En vanlig lösning är att anställa personer med rätt inställning och ge dem internutbildning.

pappersbruk och som medverkar vid installationer. Det kan bero på att många inte kan vara borta från sina hem längre tider, menar en företagare.

Ingenjörer med en bakgrund inom pappers- och massaindustrin har man stort behov av. En vanlig lösning är att anställa personer med rätt inställning och ge dem vidareutbildning internt.

Trots att personer inom automationsteknik för underhåll oftast är trofasta och stannar här, finns en viss omsättning. Detsamma gäller elektriker, projektledare, platschef, projektsamordnare och hantverkare såsom snickare i alla led, liksom konstruktörer, ingenjörer och produktionspersonal. Även tjänster inom avtalsjuridik och affärsutveckling behövs.

Att inte hitta rätt arbetskraft kan vara en orsak till att man inte kan tacka ja till nya uppdrag eller expandera. En annan orsak till att inte kunna expandera är brist på kapital.

Viktigt fortsätta förändra attityden till arbete med skog och trä

Det är bra att här finns branschråd och utbildningar och att nya utvecklas, men det är också viktigt att ändra attityden till arbete i skogs- och träbranschen. Flera av bolagen genomför egna utbildningar och samarbetar med andra bolag och med gymnasieskolor.

Det krävs att alla fortsätter att hjälpas åt och satsa gemensamt för att öka attraktionskraften för jobb inom skogs- och träbranschen, anser en av de intervjuade. Det gäller inte minst att intressera föräldrar så att även de ser att detta är framtidsjobb.

En intervjuad nämner att Skogsindustriernas forsknings- och innovationsråd haft flera reklamkampanjer för att öka intresset för skogsindustrin. Trots detta visade en undersökning att på Kungliga Tekniska Högskolan var kunskapen om skogen mycket låg. Den var något bättre på utbildningar i Karlstad och Sundsvall.

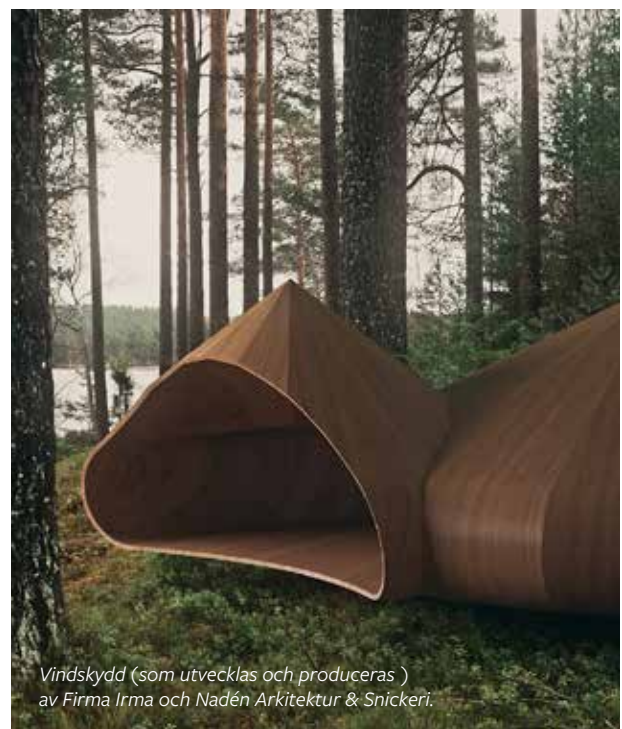
Branschorganisationen STTF, Svensk Trätekniskt Forum, har tagit fram utbildningar, men det finns förutom i Växjö inga ingenjörsutbildningar för trä och sågverk. De intervjuade har kontakter med utbildningsanordnare såsom yrkeshögskoleutbildningar, produktionsledare för industriell träbyggnad i Sunne, Karlstads universitet, Paper Province, Chalmers, Säffle byggymnasium, Högskolan Väst i Trollhättan, Steneby i Dals Långed, Entreprenörskolan, IUC Väst – Industriellt Utvecklingscentrum Väst, insatser för små och medelstora industriföretag och eDIT – Ett Dalsland i Tillväxt. Dock önskar man än mer samlade insatser.

Behovet av praktiska utbildningar är stort. Här ser de intervjuade gärna en ännu större satsning på utbildning i samverkan med kommunerna, gärna samordnat av Fyrbodals kommunalförbund, kommunernas medlemsorganisation.

Företagen genomför också egna utbildningar och bjuder ibland in andra byggbolag till exempelvis arbetsmiljö-

kurser. Ett företag samverkar med ett byggymnasium och tar in lärlingar, ett annat samverkar med kommunens processtekniska gymnasieprogram.

I Fyrbodals finns flera branschråd med fokus på kompetensförsörjning och några företag som idag inte är med är intresserade av att ansluta sig. Vissa företag är medlemmar i sammanslutningar såsom TMF, Trä- och Möbelföretagen, Sveriges Byggindustriers lokalavdelning i Fyrbodals, Paper Province samt Skogsindustriernas Forskning och Innovationsråd.

Vindskydd (som utvecklas och produceras) av Firma Irma och Nadén Arkitektur & Snickeri.

Avslutande medskick från företagen

Den avslutande fråga som intervjuaren ställde till de dryga tiotalet företagsrepresentanterna var av allmän art: Något annat som ni tycker är viktigt att jag tar med mig till min uppdragsgivare? Bland svaren återkommer övertygelsen att vi har stora möjligheter tack vare läget, skogsråvaran och kompetensen. För att lyckas krävs fortsatt synliggörande av fördelarna med trä och ännu mer samverkan på alla plan.

Klart är att hela världen köper trä från Sverige, Finland och Ryssland. I Kanada har stora skogsbränder påverkat skogsbeståndet och det finns en opinion mot att använda skogen. Här finns en möjlighet för Sverige att sälja mer, menar några av företagen.

En uppfattning bland de intervjuade är att de flesta svenskar kommer allt längre bort från jord- och skogsbruk och saknar anknytning till vad Sverige lever av. Men det skulle gå att sprida kunskapen och skapa förståelse för trä bättre genom att ta hjälp av exempelvis organisationen Skogsindustrin, som har ett bra informationsmaterial.

Ett förslag är att tänka hela kedjan från akademien via tillverkningsindustrin till produktionen på byggsplatsen. Genom att tillföra resurser och knyta ihop alla insatser skulle vi kunna ha alla jobb här i gränsregionen, från utbildad till ingenjör.

Ingen har ännu satsat på en produktion av sammansatta stomsystem med KL-trä, isolering, ytterfasad och fönster, menar en intervjuad. Med en sådan skulle det bli en effektivisering genom ökad tid i fabrik och minskad tid på byggarbetsplats.

En utmaning som nämns igen är att hitta byggföretag som är neutrala till material och använder bäst material på rätt plats.

Några lyfter fram att det arbete som Fyrbodals Kommunalförbund och Position Väst gör med näringslivet är

viktigt för att knyta ihop befintliga företag i regionen och skapa affärsmöjligheter och arbetstillfällen inom skogs- och träområdet. ”Det gäller att inte uppfinna fler hjul utan att få de hjul som finns att samverka än mer”.

”Vi har fått flera affärsmöjligheter via era minimässor/träffar”, säger en företagare.

Coronaeffekter? Rekordstor orderingång – och vikande efterfrågan

Har coronapandemin påverkat de intervjuade företagen? Eftersom de ursprungliga intervjuerna genomfördes före pandemins utbrott fick företagen möjlighet att kommentera om och i så fall hur de påverkats. Det ser väldigt olika ut!

Ett företag har aldrig haft så stor orderingång som nu, andra märker en vikande efterfrågan. För en del har sjukfrånvaron ökat något och vissa leveranser försenats, medan andra inte har påverkats alls. Det uppger företagen i juni 2020.

Företag A: Coronapandemin har inte påverkat företaget nämnvärt vad gäller efterfrågan. Däremot påverkas naturligtvis personalen och produktionen, eftersom det krävs större försiktighet och externa besök har i mycket hög grad fått styras om till videomöten.

Företag B: Smittan har inte märkts av nämnvärt. Företaget har dock tappat några order till norska kunder.

Några medarbetare jobbar i båda länderna och när de kan komma tillbaka är ovisst. Det förlamar produktionen, något man måste kämpa hårt med. Att passera gränsen har dock gått bra för företagaren själv.

Företaget har dock gott om råvara i halvfabrikat, men även en del förfrågningar om produkter som inte går att leverera på grund av pandemin.

Företag C: Flera ur personalen har varit hemma med sina barn extra mycket när dessa visat förkylningssymtom. Däremot har inte så många ur personalen haft symtom. Några extra sjukdagar har det emellertid varit.

De tjänstemän som velat och kunnat har jobbat hemifrån. Flera möten om framtida projekt har flyttats fram.

Banken håller hårdare i låneansökningarna på både privat- och företagssidan, så inbromsningen har blivit snabb. Företaget har fortsatt många affärer att jobba med, men beslutstiden är mycket längre och präglas av ökad försiktighet.

Företag D: Företaget har hittills varit förskonat från coronapandemin i sin produktion. En något större sjukfrånvaro märks men inget som påverkat nämnvärt.

Inga projekt har stoppats. Däremot har företaget haft några leveransförseningar från leverantörer men inget som föranlett hinder.

En fråga är hur det påverkar marknaden på sikt i kommuner och regioner.

Företag E: Den enda påverkan är ökad sjukfrånvaro i och med att man stannar hemma för minsta symptom, när man i vanliga fall hade jobbat. Beläggningen är fortsatt bra och någon avmattning märks inte.

Företag F: Företaget har drabbats av vikande orderingång till följd av pandemin och även vidtagit ett antal åtgärder med anledning av det.

Företag G: Ingen påverkan noteras för volymer eller resultat. Företaget har heller inte behövt permittera personal.

Företag H: Företaget har påverkats mycket litet av coronapandemin och de restriktioner som införts. Personalen har varit frisk och både huvudmarknader och leverantörer fungerat i stort sett obehindrat.

Företag I: Pandemin har inte påverkat företaget.

Företag J: Coronapandemin har påverkat företaget, främst genom en vikande efterfrågan från kunder. Företagets personal har dock klarat sig bra från smittan.

Företag K: Företaget har aldrig haft en så hög orderingång som nu och märker inga negativa effekter av pandemin.

Sjukfrånvaron har minskat, troligtvis eftersom alla tvättar händerna oftare och tänker på att hålla avstånd, när det går.

Vi fortsätter att arbeta för hållbar utveckling

Vi som beställt denna intervjuundersökning är verksamma på Fyrbodals kommunalförbund, en medlems- och samverkansorganisation för hela 14 västsvenska kommuner och arbetar med företagsetableringsservice och affärsdriven miljöutveckling. Rent geografiskt befinner vi oss i tillväxtzonen mellan Göteborg och Oslo, vilket ger oss ett unikt och spännande läge.

Här finns ett stort antal företag i många olika branscher och storlekar. Att de har goda möjligheter att driva sina verksamheter här är givetvis av stor vikt för oss. Det är också viktigt att ständigt fortsätta att utveckla förutsättningarna både för de befintliga bolagen och för nystartade och nyetablerande företag att växa och utvecklas här, på ett hållbart och konkurrenskraftigt sätt.

I denna rapport kan du läsa om hur ett urval av alla bolagen, nämligen ett tiotal skogs- och träbolag med verksamhet här i området, ser på möjligheter, utmaningar, rekryteringsbehov, luckor i värdekedjor och annat. Du kan också se på vilket sätt coronapandemin påverkat dem. Vi kommer att fortsätta att hålla kontakten med dessa och andra bolag och ta till oss hela den stora, värdefulla mängd information som intervjuundersökningen gett oss. I denna rapport har de intervjuade företagsföreträdarnas svar sammanfattats övergripande.

Vi kommer också att fortsätta samverka med utbildningsaktörer, ”science parks” och andra, liksom med våra grannregioner både på den svenska och den norska sidan här i tillväxtzonen mellan Göteborg och Oslo. Allt för att bidra till hållbar utveckling och det goda livet.

rethinking wood!

*Denna intervjuundersökning har gjorts möjlig tack vare vårt deltagande i Grön tillväxt trä – Rethinking wood, som är ett norsk-svenskt samarbete för miljö och framtid. Följande parter ingår:
Fyrbodals kommunalförbund, Svinesundskommittén, Position Väst, Viken fylkeskommune*

